صفحه‌آرا: علیرضا بهرامی

انتشار اطلس آسیب‌های اجتماعی در مهرماه

سازمان‌های مردم‌نهاد نقش اصلی در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، مخصوصا اعتیاد به مواد مخدر دارند.

سیدمحمد بطحایی، معاون وزیر کشور و رئیس سازمان امور اجتماعی کشور در گفت‌وگو با همشهری گفت: «اطلس آسیب‌های اجتماعی در مهرماه منتشر خواهد شد. تحلیل‌های کارشناسی باید براساس داده‌های علمی باشد، نه استنباط فردی یا داده‌های غیررسمی. مرجع اصلی انتشار داده‌های اجتماعی وزارت کشور است. وقتی مراجع مختلف داده‌های متفاوتی منتشر می‌کنند، افکار عمومی ملتهب می‌شود و نگرانی پیدا می‌کند، زیرا مبانی داده‌ها متفاوت است. برای مواجهه با این موضوع، نظمی در انتشار داده‌ها ایجاد کردیم تا اطلاعات دستگاه‌ها و نهادهایی که کار پژوهشی انجام می‌دهند از یک مجرای مشخص انجام شود.»

وی ادامه داد: «اکنون یک ائتلاف ملی برای انتشار داده‌های اجتماعی ایجاد شده و دستگاه‌های مختلف داده‌های خود را در آن به اشتراک می‌گذارند، اشکالاتی که دارد برطرف می‌شود و در اطلس آسیب‌های اجتماعی منتشر می‌شود. وزارت کشور صاحب این داده‌ها نیست و به نام خود دستگاه منتشر خواهد شد. در ماه گذشته هم مجموعه ۷جلدی وضعیت اجتماعی ایران را منتشر کردیم که ابعاد مختلف اجتماع ایران را نشان می‌داد.» در نشست رئیس سازمان امور اجتماعی کشور و اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت خارجه با تشکل‌های مردمی موضوعات گوناگونی از سوی نمایندگان تشکل‌ها بیان شد. تشکل‌هایی مانند انجمن‌های دوستی بین ایران و دیگر کشورها مانند اتریش، مجارستان، آرژانتین، بلژیک و ژاپن بر حمایت دستگاه دیپلماسی از فعالیت آنها و تشکل‌های حوزه سلامت بر شرایط سخت تأمین دارو و تجهیزات پزشکی تأکید داشتند. فصل مشترک نظرات نمایندگان تشکل‌ها و مشکلات اداری فعالیت آنها، مخصوصا در بخش‌های مرتبط با ثبت شرکت‌ها یا مالیات بود. بیش از ۱۱هزار تشکل و سازمان مردم‌نهاد در وزارت کشور ثبت شده است.

سیگار ارزان‌تر از خوراکی

آمارهای تورم تیرماه نشان می‌دهد سیگار به طور عجیبی در پایین‌ترین نقطه جدول تورم کالاها و خدمات مصرفی قرار دارد

جامعه امروز

محمد سرابی | روزنامه‌نگار | همه‌چیز گران شده اما سیگار به اندازه حبوبات و چای و تخم‌مرغ گران نشده است. داده‌های مرکز آمار ایران نشان می‌دهد که سیگار به پایین‌ترین سطح جدول تورم رسیده است، در حالی که موادغذایی و مصرفی افزایش قیمت داشته‌اند دخانیات جای امن خود را پیدا کرده است و در مقایسه با بقیه کالاها به‌نظر «ارزان‌تر» می‌آید. چرا یک محصول زیانبار و اعتیادآور حتی در شرایط بحرانی هم با قیمت مناسب در دسترس همه است؟

با وجود همه گرانی‌های گسترده در یک سال گذشته صنعت دخانیات قیمت سیگار را ارزان نگه داشته است تا مشتریان خود را حفظ کند. در ایران سالانه ۷۲ میلیون نخ سیگار تولید می‌شود که ۷۰درصد آن از سوی ۲ شرکت خارجی انجام می‌گیرد. این شرکت‌ها هیچ وقت شامل تحریم نشده‌اند و آزادانه بدون نگرانی سیگار تولید می‌کنند

نیاز به اعمال محدودیت فروش

مشاور علمی جمعیت مبارزه با دخانیات می‌گوید: «افزایش قیمت، زمانی مؤثر است که شامل ۷۵درصد مالیات بر خرده‌فروشی سیگار باشد و پول به‌دست آمده از این راه صرف خدمات بهداشتی شود. در کنار آن باید محدودیت‌های فروش و تبلیغ آشکار و پنهان در فضای مجازی و واقعی را داشته باشیم که هیچ‌کدام را در ایران نداریم. مثلا قانون ممنوعیت فروش سیگار به زیر ۱۸سال را داریم اما می‌بینیم که رعایت نمی‌شود.»

تورم مهار شد

هر نوجوان می‌تواند با اندکی پول یک پاکت سیگار بخرد، در حالی که باید مراقب مخارج روزانه دیگر باشد. کسی که درگیر هزینه رفت‌وآمد در شهر و خرید مواد غذایی روزانه است از بابت سیگار خریدن نگرانی ندارد، زیرا یک پاکت سیگار در مقایسه با دیگر مواد مورد نیاز قیمت زیادی ندارد. گرانی سیگار در سال گذشته اندکی به هزینه‌های افراد سیگاری اضافه کرد اما مسیر صعودی آن به‌زودی اصلاح شد. در حالی که دولت و مجلس و نهادهای دیگر در حال تلاش برای کاهش تورم عمومی در جامعه هستند تاجران دخانیات توانستند اقدام مؤثری انجام دهند و ترمز تورم دخانیات را بکشند. تورم سیگار که در دی‌ماه گذشته ۷۰درصد و در اسفند ۱۴۰۴بیش از ۱۲۰درصد بود حالا مهار شده و کمتر از ۲درصد است.

سودجویی تاجران دخانیات

دکتر شریف ترکمن‌نژاد، مشاور علمی جمعیت مبارزه با دخانیات درباره قیمت سیگار به همشهری می‌گوید: «با وجود همه گرانی‌های گسترده در یک سال گذشته صنعت دخانیات قیمت سیگار را ارزان نگه داشته است تا مشتریان خود را حفظ کند. در ایران سالانه ۷۲میلیون نخ سیگار تولید می‌شود که ۷۰درصد آن از سوی ۲شرکت خارجی انجام می‌گیرد. این شرکت‌ها هیچ وقت شامل تحریم نشده‌اند و آزادانه بدون نگرانی سیگار تولید می‌کنند. سیگار قاچاق که وارد می‌شود هم از سوی همین تولیدکنندگان و عرضه‌کنندگان داخلی به بازار راه پیدا می‌کند. آنها فرار مالیاتی دارند و آمارهای خود را هیچ‌وقت شفاف اعلام نمی‌کنند. اصولا دخانیات در مقابل افزایش بحرانی قیمت‌ها و تورم نوعی انعطاف‌پذیری دارد و مقاومت می‌کند.»

سیگار در قعر جدول تورم

قیمت دخانیات ثابت مانده در حالی که بقیه کالاها و خدمات مصرفی خانوار همچنان در مسیر صعود هستند. مرور فهرست تورم دی‌ماه که از سوی مرکز آمار ایران منتشر شده است میزان تورم موادغذایی و چند گروه دیگر از مخارج خانواده‌ها را نشان می‌دهد. شاخص اصلی تورم کالاها و خدمات مصرفی خانوار در این مدت ۳/۱درصد بود.

تورم مواد غذایی در تیرماه

- ۸/۳٪ سبزی و حبوبات
- ۵/۹٪ نان و غلات
- ۵/۵٪ چای و قهوه
- ۴/۸٪ پوشاک و کفش
- ۴/۸٪ میوه و خشکبار
- ۴/۳٪ قندوشکر
- ۳/۳٪ لبنیات و تخم‌مرغ

تورم هزینه‌های خانواده در تیرماه

- ۵/۳٪ بهداشت و درمان
- ۳/۱٪ حمل‌ونقل
- ۲/۸٪ مسکن، آب و برق
- ۲/۵٪ آموزش
- ۱/۹٪ دخانیات

آمارها از سایت آمار استخراج شده است.

صفحه‌آرا: حامد یزدانی

حاشیه‌های ادامه‌دار سؤالات کنکور

هر سال پس از کنکور حرف و حدیث‌ها در مورد سختی و آسانی سؤالات نسبت به سال‌های دیگر شروع می‌شود. امسال هم این روال تکرار شد و حاشیه‌های جالبی در مورد سؤالات زبان کنکور رقم خورد. یکی از کاربران عکس سؤالات را به هوش مصنوعی گروک داد تا سطح واژگان را بررسی کند و مشخص شد که تعدادی از کلمات در دسته واژه‌های خیلی نادر و رسمی هستند. کاربر دیگری هم در آن سوی مرزها از یک آمریکایی خواست تا درباره سؤالات کنکور زبان نظر بدهد و تلاش‌های این مرد آمریکایی برای خواندن کلمات موجب شد که یک کاربر بنویسد: «اگر این آمریکایی هم امتحان می‌داد، قطعا نمره‌اش منفی می‌شد.»

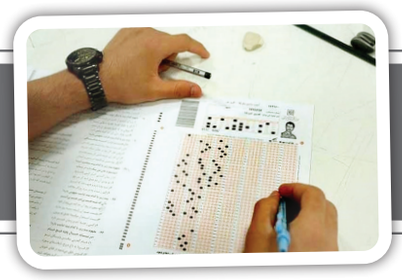

تماشاخانه آرزوها

تماشاخانه‌های سیار ۵۰ سال است که برای نمایش تئاتر راهی روستاهای دور افتاده ایران می‌شوند

گزارش

سحر جعفریان عصر | روزنامه‌نگار | رد قطره‌های اشک روی گونه‌های بیش از ۲۰کودک قدونیم‌قد از تماشای پرده‌های احساسی نمایش سندباد هنوز خشک نشده که صدای خنده‌شان از شنیدن دیالوگ پایانی آن، «بادبان‌ها رو بکشید...» میان زمین‌های پایین‌دست دشتوک (روستایی در شهرستان سراوان) می‌پیچد. کودکان با لباس‌های محلی، زانوبه‌زانوی هم، مقابل تریلی بزرگ تماشاخانه سیار کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان روی زمین نشسته‌اند و چشم دوخته‌اند به صحنه کوچک تئاتر که میان اتاقک آن اجرا می‌شود. این یکی از بسیار سفرهای تریلی تماشاخانه سیار کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان به شهرها و روستاهای دور و نزدیک ایران است. تماشاخانه سیار کانون برای اهالی شهرها و روستاهای دور و نزدیک فقط یک تریلی با نمای نقاشی‌شده و رنگارنگ نیست؛ شهر فرنگی است که با قصه و نمایش و عروسک، تخیلشان را به آرزوهای تازه پیوند می‌زند و آینده‌شان را نیز به روزهای متفاوت می‌رساند.

مکث

لذت تئاتر سیار با مهمان‌نوازی روستایی

گروه‌های نمایشی که در سفرهای تماشاخانه سیار به اجرا می‌پردازند، بعد از تأیید طرح‌شان در شورای نمایش کانون بار سفر می‌بندند. زهرا مریدی، کارگردان تئاتر کودک که تجربه چند حضور و مشارکت در سفرهای تئاتری کانون را داشته، می‌گوید: «برای من تقریبا هیچ لحظه‌ای لذتبخش‌تر از لحظه‌ای نیست که در هیدرولیک اتاقک تریلی برای شروع نمایش پایین کشیده و تبدیل به سکو می‌شود تا انتظار بچه‌های روستا برای دیدن تئاتر به سر برسد... چشمان بسیاری‌شان برق می‌زند و چشمان بسیاری دیگرشان از شدت شگفت‌زدگی، پلک نمی‌خورد. جالب اینکه پدرها و مادرها هم اغلب به اندازه بچه‌ها شاد و حیرت‌زده‌اند.» مریدی از خاطره پختن آش محلی توسط اهالی بعضی روستاها در کنار تریلی تماشاخانه سیار و هنگام اجرای نمایش هم می‌گوید: «به قدری خونگرمند که وقتی ما سرگرم اجرای نمایشیم، هر کدامشان به شیوه‌ای می‌خواهد قدردانی کند؛ یکی دیگ آش بار می‌گذارد، یکی سینی چای می‌گرداند و بعضی‌ها نیز از درختان اطراف بالا می‌روند و با بند و تکه‌پارچه‌هایی سایه‌بان درست می‌کنند.» در سال بیش از ۱۰سفر برای تریلی‌های تماشاخانه سیار کانون طراحی می‌شود که در هریک از سفرها کودکان و نوجوانان بسیاری برای نخستین بار با شهر فرنگ آرزوهایی تازه مواجه می‌شوند.

۲بار چرخیدن دور ایران با تریلی آلمانی

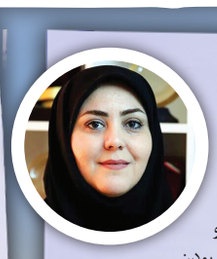

بعد از سال‌ها جاده‌نوردی میان نقشه ایران از این شهر به آن روستا، گاهی در گرمای داغ جنوب و سرمای استخوان‌سوز غرب، گاهی هم در هوای مرطوب و شرجی شمال یا آب‌وهوای خشک مرکز و شرق کشور حرکت می‌کرد، حالا هم گوشه‌ای دنج از یکی از پارکینگ‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چرخ‌هایش قرار گرفته و خستگی درمی‌کند؛ خستگی بیش از ۴۰سال تماشاخانه سیار کانون بودن و جابه‌جایی هزاران هنرمند و صدها گروه نمایشی، ۴۰سال راندن برای شادکردن کودکان و نوجوانان روستایی و عشایری و همچنین نمایش تئاترهایی از «طوطی و بازرگان» تا «شنل قرمزی». نخستین تریلی تماشاخانه سیار کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان سال ۱۳۵۳ به سفارش کانون در آلمان ساخته شد و تا سال ۱۳۹۴ نیز ۲دور کامل گرداگرد ایران برای اجرای انواع نمایش از عروسکی تا خیمه‌شب‌بازی چرخید؛ تریلی بزرگی که تا رنگ نقاشی‌های کودکانه دیواره بیرونی اتاقکش در دوردست جاده‌ای پُرپیچ‌وخم، سرسبز، خاکی یا صعب‌العبور پیدا می‌شد، بچه‌هایی کنجکاو، بیشتر اما خندان برای استقبال به‌سویش می‌دویدند؛ بچه‌هایی که پیش از آن تئاتر ندیده بودند و بسیاری‌شان شغلی جز کشاورزی و دامپروری و قالی‌بافی نمی‌شناختند تا در آینده دست بگیرند؛ بچه‌هایی که زندگی‌شان به قبل و بعد از آشنایی با تریلی تماشاخانه سیار کانون تقسیم می‌شد و آرزوهای تازه می‌یافتند؛ نویسندگی و بازیگری و حتی راننده تریلی تماشاخانه شدن... این آرزوی شاه‌میر، پسربچه‌ای اهل روستایی چادرنشین، حوالی جنوب‌شرقی کرمان بود که یکی از روزهای پاییز ۱۳۶۹ وقتی گله گوسفندان را از تپه‌ای به پایین هی می‌داد، چشمش به تماشاخانه سیار افتاد. روایت او در آرشیو گزارش‌های تصویری دهه ۶۰ کانون موجود است که لیلا شویدی، مسئول تماشاخانه‌های سیار کانون به آن اشاره می‌کند.

هم تماشاخانه و هم اتاق جراحی‌های فوری

نخستین تریلی تماشاخانه سیار کانون، بیمارستان صحرایی نیز بوده‌است. شویدی درباره آن توضیح می‌دهد: «سال‌هایی که جنگ عراق با ایران رخ داد، از نخستین تریلی تماشاخانه در جبهه به‌عنوان بیمارستان صحرایی و برای عمل‌های جراحی فوری در خطوط مقدم استفاده شد، آن هم به‌خاطر تجهیزات پیشرفته نورپردازی و پروژکتورهای قوی‌ای که داشت.» این فصل از داستان تماشاخانه سیار، حماسی به‌نظر می‌رسد؛ میان اتاقک تریلی‌ای که پیش‌تر در هیدرولیکش رو به تماشاگران تئاتر کودک و نوجوان باز می‌شد، دست، پا و دیگر اعضای بدن رزمندگان جراحی‌شده و بخیه خورده‌است. شویدی ادامه می‌دهد: «بعد از جنگ تریلی به کانون بازگردانده شد، اما به سبب تیروترکش‌های جنگ ۸ساله دیگر خیلی مثل قبل قبراق نبود. با این حال حدود سال ۷۲ دوباره به دل جاده‌ها زد و با اجرای نمایش‌هایی مثل خروسک پریشان، نون مثل نذر و قصه‌های شاهنامه کارش را شروع کرد.» سال ۱۳۹۴ که نخستین تریلی تماشاخانه سیار به سن بازنشستگی رسید، تریلی‌های نوی کانون به راه افتادند. در حال حاضر ۸تریلی به‌عنوان تماشاخانه سیار کانون فعالند.

ییلاق و قشلاق تریلی‌های تماشاخانه
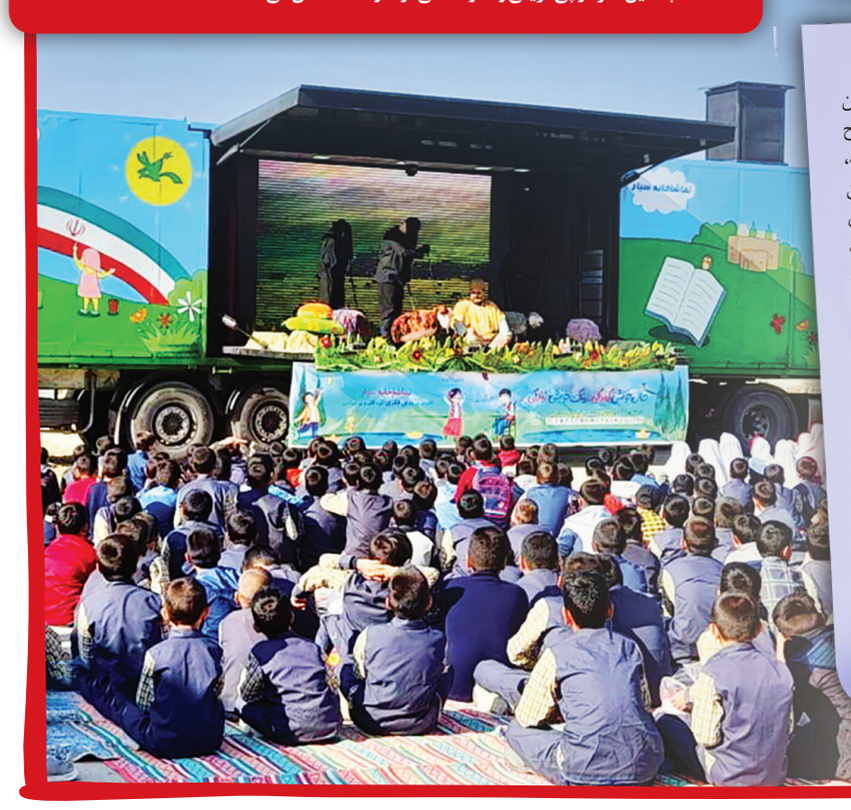
فصل‌های گرم سال تریلی‌های تماشاخانه راهی شهرها و روستاهای سردسیری می‌شوند و در فصل‌های سرد سال، مسیر استان‌های گرم را طی می‌کنند. لیلا شویدی می‌گوید: «این روزها یک تریلی به شمال، استان گلستان و تریلی دیگری به شمال‌غربی ایران، استان اردبیل سفر کرده‌است. هر سفر معمولا یک‌ماه زمان می‌برد که در طول هریک، حدود ۱۰۰اجرا برنامه‌ریزی می‌شود.» عباس حسنی، یکی از رانندگان تریلی تماشاخانه سیار کانون از دلتنگی برای خانه و خانواده در روزهای سفر می‌گوید: «یک‌ماه دوربودن از عزیزانت سخت است و فقط یک چیز می‌تواند آن را قابل تحمل کند؛ مهمان‌نوازی اهالی روستاهایی که به مقصدشان سفر می‌کنیم... روستاهایی آنقدر دور که کمترین امکانات را دارند و جمعیت‌شان به‌خاطر مهاجرت زیر ۱۰۰نفر است. با این حال ما سراغشان می‌رویم و آنها هم با مهربانی پذیرای ما هستند.» حسنی به خاطراتی مانند پهن کردن سفره‌های ساده غذای محلی و رساندن سوخت به تریلی وقتی وسط جاده مانده‌اند، اشاره می‌کند و می‌گوید: «به روستاهایی می‌رویم که سال‌ها قبل به آنها سفر کرده بودیم و حالا که بچه‌ها در آن روستاها بزرگ شده‌اند و ازدواج کرده‌اند، فرزندانشان به تماشای تئاترهای سیار کانون می‌نشینند.» چه آن سال‌ها که گذشته و چه این سال‌ها که می‌گذرد، در هر زمان، شکل بدرقه تریلی‌های تماشاخانه سیار کانون توسط تماشاگران در شهرها و روستاها یکی است؛ تا چندین متر در پی تریلی رنگارنگ می‌دوند و دست تکان می‌دهند.